

Garanti for Halvdelen af det Laan, der ydes, finder jeg i og for sig meget fornuftigt; men om Kommunerne vil yde disse Garantier, er en anden Side af Sagen, og dersom de modsætter sig det, bortfalder i alle Tilfælde de Goder, man havde tænkt at opnaa gennem disse Lovbestemmelser.

Jeg vil mene, at man i et Udvalg nøje maa overveje, hvorvidt man skal gaa til en saadan Speciallovgivning som denne, og naar Forslaget kommer i Udvalg, vil jeg henstille, at man nøje overvejer, om man, hvis man i det hele taget skal gaa til at yde Driftslaan, da ikke skulde lade disse omfatte alle Erhverv; thi det forekommer mit Parti, at det vilde være noget ensidigt, om man paa dette Omraade kun lovgav til Bedste for det enkelte Erhverv Landbruget i Stedet for at tage samtlige Erhverv med i Betragtning.

Landbrugsministeren (Madsen-Mygdal): Da jeg hørte det ærede Medlem Hr. Hans Rasmussen tale, kunde jeg ikke undlade at tænke paa, at det jo saa ofte gaar saaledes, at naar man indlader sig i et Kapløb, er det vanskeligt at bevare Fodslaget. Det ser vi ogsaa her; det er, ligesom Fodslaget er gaaet tabt; der lyder Bebrejdelser fra det ærede Medlem Hr. Hans Rasmussen til det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen, og der er vel ikke Tvivl om, at der ogsaa gaar Bebrejdelser i modsat Retning.

Naar man imidlertid ogsaa vil rette Bebrejdelser mod det Parti, jeg tilhører, for, at det ikke har opfyldt sine Løfter, og det var jo det, det ærede Medlem Hr. Hans Rasmussen var saa stærkt inde paa —, saa maa jeg sige, at noget af det første, den Regering, jeg har den Ære at være Medlem af, foretog sig, var netop, at den stillede Forslag om Laan til Grundforbedringsarbejder i det mindre Landbrug og stillede saa rundelige Bevillinger til Raadighed, at de end ikke fuldt ud blev anvendt. Jeg tror, at det har været en god Foranstaltning; den tjente et bestemt Formaal, et Formaal, som ogsaa nød Anerkendelse fra alle Sider, og saa var der den gode Ting ved disse Forslag, at de blev fremsat i en Samling efter Valget, medens det ikke kan undgaas, at man nu er opmærksom paa den Kendsgerning, at der bliver saa forfærdelig livligt om disse Driftslaan til mindre Landbrugere umiddelbart før et Valg — ja, endogsaa lige Ugen før et Valg skal dette Spørgsmaal frem.

I 1918 blev der umiddelbart før et Valg gennemført saadanne Driftslaan til saa

stort et Beløb som indtil 5 Mill. Kr., og det tør vel nok nu siges, at dette Lovgivningsarbejde blev gennemført i en saadan Hast og selve Foranstaltningen gennemført med saa stort Hastværk, at der er meget, der kan kritiseres i dens Gennemførelse; men den havde nu sin særlige Begrundelse i de den Gang tilstedeværende Forhold og hele den Politik, der var ført overfor det mindre Landbrug, saa jeg forstaar meget godt, at det havde Hast. Men jeg vil dog sige, at mig forekommer det ikke at være tiltalende, at der saaledes bringes nyt Liv ind i dette Spørgsmaal, hver Gang vi staaar umiddelbart foran et Valg.

Jeg er enig med det ærede Medlem Hr. Ulrich i, at skal de mindre Landbrugere i al Almindelighed have Driftslaan, bør det i hvert Tilfælde ogsaa overvejes, om ikke der er mindre bemidlede indenfor andre Erhvervsvirksomheder, som lige saa fuldt trænger til Driftslaan. Jeg tror heller ikke efter mit Kendskab til de mindre Landbrugere, at disse ønsker sig opfattet som en særlig privilegeret Klasse, der skal gaa forud for andre Samfundsborgere. Jeg tror, at de meget vel forstaar, at i den Henseende maa der være Lighed og Retfærdighed til Stede, og jeg tror ogsaa, at det store Tal af mindre Landbrugere i Øjeblikket først og fremmest vil sige til Regering og Rigsdag: Vær varsom med at omdanne Statskassen til en Laanekasse. Det tror jeg, de i Øjeblikket vil sige, og rent bortset fra det, der for mig virker frastødende, at man tager fat paa en saadan Sag umiddelbart før Valget, er min Hovedbetænkning ved paa dette Tidspunkt at gennemføre et saadant Forslag netop den, at i et Øjeblik, da vi erkender, at der her i Landet har været en for stor Kreditgivning, og ønsker, at private Pengeinstitutter skal forstaa dette og indskrænke Kreditgivningen, er det ikke Tidspunktet for Statskassen til at optage en almindelig Udlaansvirksomhed, som altsaa ikke kan begrænses til det Omraade, der her er Tale om, men som sikkert maa føres videre ud.

Det, vi har gjort, kan være berettiget, fordi det havde et bestemt Formaal, nemlig Grundforbedringsarbejders Udførelse; det var ikke udtrykkelig sagt, at det gjaldt det mindre Landbrug, der blev ikke der udnævnt nogen privilegeret Klasse, men idet man satte en højeste Grænse paa 1500 Kr. for Laanets Størrelse, ligesom ogsaa her i Forslaget, er det en Selvfølge, at det navnlig kom de mindre Landbrugere til gode. Denne Foranstaltning, der tilsigtede Grundforbedringsarbejders Udførelse, gennemførte